

EGYSÉGES KONCEPCIÓT A DOKUMENTÁCIÓ MŰSZAKI FEJLESZTÉSÉBEN

Rózsa György

A könyvtári törvény megalkotása óta számos konkrét intézkedés történt annak érdekében, hogy könyvtári és dokumentációs szervezetek a törvényben kifejezett alapkonceptió keretében tovább fejlesszék munkájukat. Több-kevesebb nehézség után kialakultak a könyvtári-dokumentációs hálózatok, illetve megszilárdultak szervezetiileg, módszertanilag egyaránt /amiből távolról sem következik, hogy megoldandó problémák e téren már nem lennének/.

Pontos lépés a könyvtári törvényből következő feladatok továbbfejlesztésében a dokumentáció kérdésének előtérbe helyezése, ami annak a reális társadalmi-gazdasági igénynek a kifejezése, hogy röviden szólva: a magyar tudomány és technika világ színpadon álljon /legalábbis a hazai legkedvezőbb adottságoknál rendelkező szektorok tekintetében/. A dokumentációnak ez a hazai "rangemelése", pontosabban a konkrét feladatok súlya és terjedelme fejeződik ki abban, hogy az országos szakfelügyeletet ellátó Művelődésügyi Minisztérium mellett, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság vállalkozott a tudományos tájékoztatás egyik legfontosabb szektorának, a műszaki dokumentációnak irányítására és általában a dokumentáció kérdéseivel való foglalkozásra, beleillesztve ez irányú tevékenységét a műszaki fejlesztés országos koncepciójába. Ezáltal a dokumentáció általában, a műszaki dokumentáció pedig különösen szerves részévé, alkotóelemévé vált a műszaki fejlesztési politikának. Más - és csak bizonyos pontokon érintkező és ideartozó - kérdés, hogy mindez hogyan kapcsolódik a társadalomtudományi- és a humán dokumentációhoz, amelynek problémái a dokumentálás tárgyát képező szakirodalom jellegéből kifolyólag javarészt más természetűek. /Ezekkel kapcsolatban mindenek előtt az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanácsnak - formálisan ez is hozzátartozik a már említett "rangemelés"-hez, hogy a Tanács, mint az MM konzultatív testülete, nevében is viseli a "Dokumentációs" jelzőt, - továbbá az MTA Könyvtörténeti, Társadalomtudományi Bibliográfiai és Dokumentációs Munkacsoportjának vannak feladatai - de ez már egy más témára vezetne át./

Amennyire kialakulóban van, vagy kialakultnak tekinthető a műszaki dokumentáció fejlesztési koncepciója, annyira nem látszik meg-

fogalmazottnak a dokumentáció műszaki fejlesztési koncepciója. A két koncepció természetesen nem lehet azonos, jóllehet a kettőnek kölcsönhatásban kell lennie. A műszaki dokumentáció fejlesztése, ha az egyik leglényegesebbre is, mégis csak egy szektorra terjed ki /lényegében a technológiai-termelési szektorra, de a műszaki alap kutatásokra már jóval kevésbé/ és magában foglalja értelemszerűen a dokumentáció műszaki fejlesztésének elemeit is, ezzel szemben a dokumentáció műszaki fejlesztése kiterjed a tudományos tájékoztatás egészére, valamennyi szektorra. A műszaki dokumentáció még ha a motor szerepét is töltötené be a dokumentáció műszaki fejlesztésében - és ez kívánatos is - /erre a szerepre egyébként igen kedvezőek az adottságai: itt jelentkezik mindenek előtt a népgazdaságilag sürgető igény nagytömegű és viszonylag egyszerűen kvantifikálható adat gyors és rendszeres feltárására, az előbbiből következőleg a dokumentáció műszaki fejlesztésének relatív könnyen bizonyítható gazdaságossága, az ezen a területen működő dokumentációs szakemberek műszaki "problémaérzékenysége" - hogy néhányat említek e faktorok közül/, akkor sem azonosulhat a kétféle fejlesztési program.

Noe, dokumentációs műszaki fejlesztési programnak ezidőszereint még a körvonalai sem alakultak ki, nemhogy egységes koncepcióról lehetne beszélni. Ez a helyzet pedig nem kevés bizonytalansági tényező, gazdasági és tudományos hiba és kár veszélyét idézi fel. Ehhez azonban két dolgot kell előzetesen tisztázni akár utalásszerűen: milyen igényeket kell kielégítenie a dokumentációnak /következésképp műszaki fejlesztésének is/ - ez az egyik; mi, illetve milyen legyen a dokumentáció műszaki fejlesztésének tartalma - ez a másik.

Az első kérdésre konkrét, általánosan érvényes, legfrissebb adatok állnak rendelkezésre. NYERS Rezsőnek, az MSzMP Központi Bizottsága titkárának, a Népszabadság 1964. március 12-1 számában olvasható előadásában a következő adatok és megállapítások találhatók a műszaki fejlesztés szerepéről a gazdaságpolitikában: Magyarországon jelenleg évente a nemzeti jövedelem 1.4 %-át fordítják a tudomány fejlesztésére; több mint 130 kutatóintézetben, közel 700 tanszéken és 77 vállalati kutatási szervezetben folyik tudományos kutatás; ezen intézményekben több mint 30 ezer dolgozó működik, körülbelül a fele ennek a létszámnak műszaki területen. Az előadásban a következő általános elvek fogalmazódnak meg a kutatási kapacitás felmérése alapján:

" - ö n á l l ó k u t a t á s t olyan területen tervezünk, ahol a világ színvonalon maradáshoz megfelelő szellemi kapacitást tudunk kialakítani, vagyis világ színvonalon tudunk kutatni;

- más területeken a feladatok végrehajtásához szükséges tudományos eredményeket a nemzetközi tudományos munkában való részvétel útján kell elérni;

- azokban az ágazatokban, ahol lassabb a fejlődés, általánosan információ szerzéssel, és ezen ala-

puló "fejlesztő munkával kell lépést tartanunk a fejlődéssel." /kiemelés R.Gy./

A dokumentáció /és a könyvtári munka természetesen/ mindhárom irányú kutatásban jelentős szerepet játszik, a harmadikban pedig egyenesen ezen alapuló fejlesztőmunkáról van szó. Aligha kell bizonygatni a másik két irányú kutatásban a tudományos információ szükségességét: magának a "világsszínvonal"-nak a meghatározása sem képzelhető el szakirodalmi tájékoztatás nélkül, a nemzetközi tudományos munkában való részvételbe pedig beleértődik az információcsere /amelynek nem egyetlen, de lényeges csatornája a dokumentáció/. A dokumentáció szükségességére történő ezen utalások közhely számba mennek, de olyan közhelyek, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni. Az OMFB által végeztetett műszaki tájékoztatási fejlesztési felmérés gazdagon dokumentált anyagban tárja fel e problémákat.

Talán nem felesleges itt sem emlékeztetni arra a tényre, hogy a tudományos produkció /ideértve a publikációk legszélesebb skáláját/ exponenciálisan növekedik, azaz 10-15 évenként megkétszereződik, hogy a kutatás a leggyorsabban fejlődő "iparrá" vált, következésképp nemcsak a dokumentáció vált nélkülözhetetlenné a kutatás számára, hanem a dokumentáció számára a saját műszaki fejlesztése is, mivel kizárólag a hagyományos módszerekkel, eljárásokkal képtelen megbirkózni a rázúduló adattengerrel és ez egyaránt vonatkozik a feldolgozásra és tárolásra, valamint a szolgáltatásokra /a gyors és széleskörű közreadás igénye/. A tudományos kutatók és a mérnökállomány rohamos növekedésével pedig egyszerűen azért sem tarthat lépést a kvalifikált dokumentációs személyzet számának növekedése, mert a magasan kvalifikált szakemberek tömegére mindenek előtt a kutatás és fejlesztés területén van szükség - világszerte ez a tendencia - és sem objektív /gazdasági és tudományos szükséglet/, sem pedig szubjektív tényezők /a kutatás anyagi-erkölcsi-tudományos vonzása/ nem teszik lehetővé a dokumentációs szakemberek létszámának egy bizonyos határon túli növekedését. Mindebből adódik a dokumentáció mechanizálásának, még tágabban: a könyvtári és dokumentációs munka műszaki fejlesztésének objektív szükségessége.

Megközelítőleg sem rendelkezünk azonban a fentebb említett OMFB-felméréshez hasonló dokumentációval e témakörben, inkább csak ötletekre, sejtésekre lehet támaszkodni a dokumentáció műszaki fejlesztését illetően. Kezdjük magával a fogalommal: ugyanazt érti-e mindenki e címző alatt? Villanyirógép, xerox, telex, lyukkártyás berendezések, elektronikus számítógép egyaránt beletartoznak-e, egy és valamennyi könyvtár- és dokumentációs szervezet típusra egyaránt vonatkoztatható kategóriába tartoznak-e? Aligha.

Ha megkísérleljük e műszaki fejlesztés lehetséges fő irányait kategorizálni, nagyjából a következő téma-csoportok látszanak kialakulni:

- a/ épületgépészet és tároló berendezések
- b/ reprográfia
- c/ dokumentum-higiéne
- d/ olvasószolgálati és adminisztrációs mechanizálás
- e/ dokumentum feldolgozás, feltárás mechanizálása.

Valamennyiről néhány szót, részletesebben a dokumentáció mechanizálásáról.

a/ Épületgépészet és tároló berendezések, mint műszaki fejlesztési probléma valamennyi könyvtártypust érinti, elsősorban a tudományos nagykönyvtárakat /és dokumentációs szervezeteket/. A könyvtár építészete maga egészében - amelynek a gépészet és a raktár részei - tulajdonképpen ugyancsak beletartozik a műszaki fejlesztés kategóriájába, azonban elsősorban mint építészeti probléma, ezzel szemben az épületen belüli gépészeti megoldások /leszűkített értelemben, ide nem számítva az általános technikai kérdéseket, mint a személyfelvonó rendszer, kondicionálás, szellőztetés, tűzvédelmi felszerelések stb./, mint a raktározás /pl. a tömör-raktározás különböző formái/, transzportörök, az olvasószolgálat és a raktár közötti mechanikai kapcsolat /jelzőberendezések stb./, mint kifejezetten könyvtári cél-berendezések, a dokumentáció műszaki fejlesztési kategóriájába tartoznak.

b/ Reprográfia - a legtágabb értelemben: mikrofilmtéchnika /az állományvédelem, a szolgáltatások, a publikációs lehetőségek területén/, különböző sokszorosítási eljárások /xeroográfia, gyors-másolás, tömeges sokszorosításra alkalmas felszerelések stb./. Ez a téma-csoport is mindenekelőtt a tudományos nagykönyvtárakat, a szakkönyvtárakat és dokumentációs szervezeteket érinti.

c/ Dokumentum-higiéne: könyv- folyóirat, kézirat-restaurálás, konzerválás, kötés technikája /pl. fertőtlenítési eljárások - vegyi és vákuum-rendszerek-, címkéző, vágógépek, fűzésnélküli kötés stb./. A köteteket a közművelődési könyvtárak műszaki fejlesztését is érinti.

d/ Olvasószolgálati és adminisztrációs mechanizálás - a nagy kölcsönzési forgalmu közművelődési könyvtárakat érinti mindenek előtt: kölcsönzési mechanikai eljárások, a forgalmi nyilvántartások és statisztika mechanizálása stb., ami a kiegészítés fogalmába tartozik. A szakkönyvtárakat és dokumentációs szervezeteket e műszaki fejlesztési kategóriából a gyors tájékoztatást nyújtó telex és egyéb hasonló típusu távközlő berendezések érintik.

e/ Dokumentum feldolgozás, feltárás mechanizálása - mint a dokumentációs műszaki fejlesztés legmagasabb foka, legfejlettebb formája, tudományosan legigényesebb területe, a tudományos nagykönyvtárak és a dokumentáció legsajátosabb érdeklődésébe - mondhatni, perspektívában, léteérdekébe - vág. Nos, míg az a-d/ alattiakban elképzelhető eredményes munka - és ezt a gyakorlat igazolja is - egységes koncepció,

országos szervezés nélkül, egy-egy intézmény, vagy szakemberek egy csoportjának hozzáértése, probléma-érzékenysége, áldozatvállalása révén, addig a dokumentáció mechanizált adattárolása és visszakeresése terén koordinált és tervezett erőfeszítések, egységes koncepció nélkül jelentős lemaradás, tudományos és gazdasági kár veszélye áll fenn.

Lehetne erre azt válaszolni, hogy többet ér egy gép, mert az megfogható és konkrét valami, mint bármiféle koncepció, amelyben esetleg a gépek egész sora szerepel - de csak potenciónálisan, jámbor szándékként. Igen ám, csak hogy jelenleg éppen az a helyzet van kialakulóban, hogy elszigetelt, partikuláris gépesítési tervezések, vagy tervezgetések folynak és ha nem készülünk fel idejekorán nemcsak a beruházással, hanem a tudományos előmunkálatokkal is, alighanem hamarabb üdvözölhetünk intézményeinkben elektronikus számítógépeket, mintsem ezek programozását, működését alaposan megismertük volna, holott a menetrendnek nyilván fordítottnak kell lennie. Más szóval: féltő, hogy jelenlegi felkészültségünk mellett, nem tudunk mihez kezdeni a gépekkel, vagy csak minimálisan lesz kihasználható kapacitásuk.

Egyáltalán milyen mértékben van szükségünk konkrét adottságaink mellett/eltételezve a programozási ismeretektől, tehát a kezelő személyzettől/ a dokumentációban adattárolásra és visszakeresésre alkalmas gépekre; valamennyi nagyobb dokumentációs szervezetnek, vagy hálózati központnak kell-e gép, vagy célszerű volna-e koncentrálni az erőfeszítéseket és olyan nagyteljesítményű gépeket behozni, amelyek több intézmény, illetve tudományos szektor igényeit elégítik ki? Hány ilyen gépre volna szükség és mely területeken? Hány ember ért ma Magyarországon ilyen gépekhez, pontosabban a dokumentációs programozásához? Van-e legalább egy tucat olyan szakember, aki vállalkozik erre a munkára? Milyen előkészítő munkák folytak és folynak e téren, eltekintve a szakirodalmi buvárkodástól, ami persze előfeltétel, de kevés a konkrét munkához? Van-e legalább néhány olyan szakember, akinek legalább néhány hónapos gyakorlata volna a dokumentációs programozásban és gyakorlatilag ismeri a különböző gépek működési lehetőségeit? Végül mindeme minimális előfeltételek nélkül, lehet-e komoly formában gépesítésre gondolni és első lépésként nem egy országos helyzetfelmérésből, igénymegállapításból kiinduló egységes dokumentációs műszaki fejlesztési koncepcióra alapozni a gépesítési programot?

Nem ismeretes, hogy dokumentációs szakemberek hosszabb külföldi tanulmányuton - ami a legcélravezetőbbnek látszik - /a hazai lehetőségek kihasználásának eddigi mértéke ismeretes/ konkrétan foglalkoztak volna-e programozással, mint a gépesítés kulcskérdésével. A futó látogatások és 1-2 hetes utak, kiállítások, bemutatók vajmi csekély tapasztalatot eredményezhetnek e téren. Vizsgálat tárgya volna továbbá az is, hogy a különböző tudományos szektorok irodalom feltárásában a gépesítésnek mi

ilyen foka, a katalógusok mechanizálásának milyen formája a legcélravezetőbb /kézíválogatásu, fél-mechanikus, mechanizált lyukkártyarendszer, Hollerith-feldolgozás, elektronikus számítógép: típus, teljesítőképesség stb./, nyilván erősen differenciálni kell és a természet-tudományi- és műszaki dokumentáció mellett fel kell tártani a társadalmi- és a humán tudományok dokumentációs igényeit és lehetőségeit, legalább is az alkalmazott jellegű, szervezési-igazgatási ágazatokét /közgazdaságtudomány egyes területei, szervezéstudomány, szociológia stb./.

Egy ilyen minden az említett /és egyéb esetlegesen felmerülő/ lényeges kérdést számításbavevő felmérés képezhetné az alapját a kialakítandó koncepciónak, amely tartalmazná a dokumentáció műszaki fejlesztésének fő irányait, gépi eszközzeit, a gépesítés fokát - mértékét - ütemét tudományos szektoronként, az ehhez szükséges előtanulmányok megszervezésének módját - formáját - ütemét, a dokumentáció mechanizálására kvalifikált munkaerők képzésének feltételeit, végül de nem utolsósorban: a gépesítés gazdasági kérdéseit /költségelemzés - gazdaságossági számítás - munkergazdálkodás; a gépi beruházás kerete - felosztás - ütemezés/. Ebben a felfogásban a koncepció kialakítása tudományos igényű tervtanulmány szintjét tételezi fel, amelynek megalkotása kollektív jellegű feladat lehet csak. A munka megszervezését és irányítását a feladat megoldásában leginkább érdekelt és illetékes két tárca, az OMFB és az MM vállalhatná a többi érdekelt tárca és szerv bevonásával /MTA, TFT, OT stb./.

A koncepció /a terv-tanulmány/ kialakításával párhuzamosan, vagy annak befejezése, illetve elfogadása után gondoskodni kellene 5-6 főnyi szakember /dokumentalista, könyvtáros, matematikus, mérnök/ néhány hónapos itthoni gyakorlatát után /a már működő számítástechnikai központokban/, 6-12 hónapos külföldi tanulmányutjáról /megosztva a szocialista és a nyugati országokban, ezekre fel lehetne használni a különböző ösztöndíj-lehetőségeket/. A külföldi tanulmányutak során a gyakorlatban szerezésnek ismereteket a programozásról, a különböző gépek felhasználásának lehetőségéről, figyelemmel a hazai szükségletekre stb. Mindezek után kerülne csak sor gépek behozatalára /ezt megelőzően esetleg bérbe lehetne venni 1-2 gépet 6-12 hónapra hazai kipróbálásra és oktatási célokra/. Ez látszik a gépesítési program megvalósítása tudományos és gazdasági előkészítése racionalis útjának.

Ez a fajta előkészítés a minimálisra szoríthatja a szubjektív momentumok előfordulását, a partikuláris érdekek érvényesítését, az objektív érvelés lehetőségét, hogy a szektor gépesítése azért indokolt, mert a szektoré már megtörtént /vagy folyamatban van/ és ez utóbbi legalább olyan fontos, mint az előbbi. Röviden: a gépesítést ne az szabja meg, hogy ki győzi éppen történetesen beruházással, hanem megfordítva, egységes fejlesztési koncepció keretében történjék a program végrehajtása.

Nem illetéktelen és illetlen aggodalmak-e ezek, árnyék-hadakozás, a nemlétező ördög falra festése? Remélhetően igen, de túl költéses vállalkozás a dokumentáció gépesítése /nemcsak a közvetlenül ráfordítás révén, hanem elsősorban a tudománytalan előkészítésből származható kutatási és következtetési anyagi veszteségek következtében/, hogy ne kívánja meg a leggondosabb felkészülést. Még egy szempont az elmondottakhoz, ami még külön aláhúzza az egységes koncepció szükségességét. Néhány tízezer dollárért már lehet dokumentációs célra alkalmazható gépet vásárolni, azzal a perspektívával, hogy a gépi dokumentáció jelentős mértékben előmozdíthatja a műszaki fejlesztést, az ilyenfajta beruházás meg is oldható. Távolról sem biztos azonban, hogy a jelenleg esetleg már elérhető "olcsóbb" gépek egyben a legalkalmasabbak is, ezek esetleg egy szektor problémáját megoldják /ha az egyéb feltételek adva vannak/, de esetleg több olyan "olcsó" gépet is be kell így hozni, amelyek végül is jóval többbe kerülnek, mint egy vagy két nagy teljesítményű gép, amely koncentrált személyzettel gazdaságosabban működtethető. /Egyébként úgy látszik, hogy a "dokumentációs gép" legfontosabb mutatójának nem annyira a művelet/másodperc gyorsaságát, mint inkább a nagy befogadóképességet - a "gépi memóriát" - kell tekinteni/.

Mindaz, ami a dokumentum-feltárás mechanizálási koncepcióra érvényes, a megfelelő módosítással érvényes az a-d/ alattiakra is. Ily módon az egységes dokumentációs műszaki fejlesztési koncepció kialakításában egy-egy fejlesztési téma-csoport kimunkálását decentralizáltan lehetne ellátni, így

az épületgépészetnek és tárolóberendezéseknek - az OKDT Könyvtárépítészeti Szakbizottsága,

a reprografiának - az MTA Könyvtára,

a dokumentum-higiéne-nek - az OKDT Állományvédelmi Szakbizottsága,

az olvasószolgálati és adminisztrációs mechanizálásnak - a KMK,

a dokumentum feltárás mechanizálásának és valamennyi téma-csoport összefogásának az MM és az OMFB lehetne a gazdája - természetesen valamennyi téma-csoportot illetően a szóba jöhető szakemberek bevonásával.

Az eddig elmondottak kapcsán szóba kerültek a dokumentáció műszaki fejlesztésének területei /téma-csoportjai/, ezeken belül könyvtár-típusok a használat, illetve alkalmazás szempontjából, a különböző tudományos szektorok stb. Mindezeket figyelembe véve, a következőkben lehetne megszerezni a dokumentáció műszaki fejlesztésének főbb szempontjait:

1. A műszaki fejlesztés területei szerint

- horizontális tagolódás -

a/ épületgépészet és tároló berendezések	b/ reprográfia	c/ dokumentum-higiéne	d/ olvasó-szolgálati és adminisztrációs mechanizálás	e/ dokumentum fel-dolgozás, feltárás, mechanizálása
--	----------------	-----------------------	--	---

2. A gépesítés foka szerint

- vertikális tagolódás -

nagygépesítés
középgépesítés
kisgépesítés

3. Könyvtár típusok szerint

tudományos nagykönyvtárak szakkönyvtárak dokumentációs
szervezetek közművelődési könyvtárak

4. Tudományos szektoronként /ágazatonként/

természettudományok műszaki tudományok társadalmi- és
humán tudományok /ezeken belül külön a gazdasági és szerve-
zési-igazgatási ágazatok/

5. Kutatási szintenként

alapkutatás alkalmazott kutatás fejlesztési kutatás
/technológiai kutatás/

Ezen szempontok figyelembevétele elősegítheti a dokumentáció
műszaki fejlesztési problémáinak k o m p l e x s z e m l é l e -
t é t .*

Egy külföldi példával szeretném alátámasztani a dokumentációs
műszaki fejlesztés terv-tanulmányának szükségességét. Az amerikai
tudománypolitikai szervek támogatásával elkészült a Library of Con-
gress automatizálási e l ő - tervtanulmánya, amely általában vo-
natkozik a tudományos könyvtárak /research libraries/ műszaki fej-
lesztési lehetőségeire. Ez a vizsgálódás, amelyet az "Automation
and the Library of Congress" /Washington, 1963. Lib. of Congr. 88 p./
c. kötet foglal magában, nem kevesebb, mint 100 ezer dollárba ke-

* Az OMFB-DAB 1964. évi programjába felvett téma vizsgálata során a dokumen-
táció gépesítéséről, minden bizonnyal egy ilyen szemlélet fog érvényesülni;
jelen közlemény ehhez is kíván adalékkal szolgálni.

** Lelőhely: MTA Könyvtára

rült és konkluziója szerint az automatizálás megvalósítása legkevesebb 30 millió dollárt emésztene fel, de az optimális megvalósítás költségei elérnék a 70 milliót is /ami a Library of Congress évi költségvetésének h á r o m s z o r o s összegét teszi ki/. Ezek a számok nemcsak a feladat költségességét érzékeltetik, hanem az e l ő k é s z í t é s fontosságát is /a kötet számos érdekes automatizálási lehetőséget, költségsszámítást stb. tartalmaz és a nagyságrendek és adottságok különbözőségei mellett is messzemenően érdemes hazai szakembereink érdeklődésére/.

Nyilvánvaló, hogy a hazai dokumentációnak a műszaki fejlesztés terén nem szükséges - és nem is lehetséges - erejét, az ország gazdasági teherbíróképességét meghaladó nagyarányú kutatásokat folytatnia, de igenis fel kell készülni az a d a p t á l ó kutatásokra, meg kell ismerni mindazt, ami a témáról megismerhető.

A dokumentáció valóban minőségi változások küszöbére érkezett el, és nem kis mértékben a tervszerű, messze előre tekintő felkészülésen, egységes koncepció kialakításán mulik, hogy ennek a küszöbnek az átlépése ne járjon a feltétlenül szükségesnél több botladozással.

.oo 0 oo.

Дь. Рожа:

Единая концепция в техническом развитии документации

В настоящее время техническая документация стала органической частью нашей политики технического развития. Однако, техническая документация уже не в состоянии выполнить многосторонние задачи, работая по традиционным методам; таким образом, возникает объективная необходимость технического развития документационной работы. Однако, в этом отношении исходной базой являются пока лишь замыслы и предложения. Возникает также вопрос, все ли одинаково толкуют одно и то же наименование. В настоящее время видимо возникают следующие группы тем: а/ санитарно-техническое оборудование зданий и оборудование хранилищ; б/ репрография - в самом широком смысле; в/ гигиена документов; г/ механизация обслуживания читателей и администрации; д/ механизация обработки и раскрытия документов, как высшая степень развития техники документации, с научной точки зрения наиболее требовательная область, являющаяся жизненным интересом крупных научных библиотек, а также и документации.

Разработка механизации должна исходить из общегосударственного анализа существующего положения, установления возникающих требований, а также единой концепции развития техники документации. Следует рассмотреть, какая степень механизации обработки литературы и каталогизации, а также какая форма механизации окажутся наиболее целесообразными. Такой анализ, распространяющийся на все существенные вопросы, мог бы служить основой разрабатываемой концепции, охватывавшей вопросы основных направлений, средств механизации, степени механизации, плана-графика механизации, метода организации необходимых предварительных исследований, условия обучения необходимого квалифицированного персонала и экономического развития техники документации.

В дальнейшем разработка отдельных групп тем технического развития проводилась бы децентрализованно.